

Imatran Seudun Sähkö Oy
0159029-2

TOIMINTAKERTOMUS

Yleistä

Vuosi 2021 oli Imatran Seudun Sähkö -konsernin 34. ja emoyhtiö Imatran Seudun Sähkö Oy:n 94. toimintavuosi. Vuoden lopussa konserniin kuuluivat emoyhtiö Imatran Seudun Sähkön Oy:n lisäksi sähköverkkoyhtiö Imatran Seudun Sähkönsiirto Oy (emoyhtiö omistaa 100 %), Imatra FNW Oy (emoyhtiö omistaa 100 %) ja sähkön hankintayhtiö Kaakon Energia Oy (emoyhtiö omistaa 56,1 %).

Toimintaympäristö

Sähkönkäyttö Suomessa vuonna 2021 oli 86,7 (81,7) TWh. Kasvu suhteessa edelliseen vuoteen aiheutui erityisesti loppuvuoden kylmästä säästä sekä teollisuuden toipumisesta koronan aiheuttamalta kulutuksen laskulta edellisenä vuonna. Merkittävä osa Suomen sähkönkäytöstä perustui sähkön tuontiin. Suomi oli riippuvainen sähkön tuonnista maan oman tuotantotehon ollessa kulutusta pienempi.

Sähkön hinnat nousivat vuoden 2021 lopulla voimakkaasti. Ukrainan kriisin aiheuttama kaasun hintojen nousu heijastui Keski-Euroopasta sähkön hintoihin Suomessa. Lisäksi päästöoikeuksien hinnat nousivat ennätyskorkeiksi samaan aikaan, kun pohjoismainen vesitilanne oli heikko. Lisääntynyt tuulivoiman tuotanto lisäsi hintojen vaihtelua niin, että loppuvuonna nähtiin vuosikymmenen korkeimmat tuntihinnat, hintojen noustua 1000 euroon megawattitunnilta. Sähkömarkkinoiden keskihinta spot-sähkölle (pohjoismainen systeemi hinta) oli 62,31 (10,93) euroa megawattitunnilta.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Imatran Seudun Sähkön tytäryhtiö Imatra FNW Oy allekirjoitti 10.3.2021 osakekauppakirjan, jolla se myi omistamansa virolaisen Imatra Elekterin osakkeet Eesti Energian tytäryhtiölle Elektrileville. Kauppa saatettiin päätökseen 23.7.2021. Tämä liiketoimi vahvisti Imatran Seudun Sähkön rahoitusasemaa huomattavasti. Kaupan taustalla oli Viron kiristynyt verkkoliiketoiminnan sääntely. Suomen omassa liiketoiminnassa keskitytään tällä hetkellä nopeasti kehittyvän energiatoimialan uusiin mahdollisuuksiin ja saamaan voimavaroja yhteiskunnan sähköistymisen vaatimiin mittaviin investointeihin.

Imatra Elekter AS on mukana konsernin tuloslaskelman luvuissa omistuksensiirtoon asti.

Imatra FNW Oy oli vastaanottava yhtiö tytäryhtiöfuusiossa, jonka rekisteröintipäivä oli 31.12.2021.

Sähkön tuotanto

Kaakon Energia Oy on sähkönhankintayhtiö, jonka omistajina ovat Imatran Seudun Sähkö Oy, Parikkalan Valo Oy ja Okun Energia Oy. Kaakon Energia Oy:n omistukset keskittyivät Voimaosakeyhtiö SF:n ja EPV Energian voimantuotanto-osuuksiin. Voimaosakeyhtiö SF:n kautta yhtiö on mukana Fennovoima –ydinvoimahankkeessa. Hankkeeseen kohdistuvista riskeistä on kerrottu myöhemmin tässä toimintakertomuksessa.

Sähkön hankinta

Konsernin sähkönhankinta Suomessa muodostui tuotanto-osuuksien kautta saadusta Mankala-hintaisesta sähköstä sekä markkinahintaisesta (Elspot) –hankinnasta. Fyysisen sähkönhankinta on järjestetty kahdenvälisellä sopimuksella sähkön tukkumyyjän kanssa. Markkinahintaisen sähkön hankinta oli suojattu kahdenvälisin johdannaisopimuksin ja käymällä kauppaa hyödykejohdannaispörssi Nasdaqissa.

Sähkön myynti

Suomessa sähköä myytiin 275 GWh. Edellisenä vuonna konsernin sähkön myynti oli Suomessa 262 GWh. Kokonaisuutena sähkön myynti kasvoi 5 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Sähkön siirto

Sähkön siirto on säänneltyä liiketoimintaa Suomessa. Vuosi 2021 oli uuden valvontajakson toinen vuosi. Säänneltyyn tuottoon nähdyn kumuloitunut tuotto on edelleen alijäämäinen, josta syystä välitöntä tarvetta verkkopalveluhintojen muutokselle ei ole.

Vuoden 2021 aikana saatiin vietyä loppuun Puista vapaa sähkölinja -projekti yhteistyössä Metsänhoitoyhdistys Etelä-Karjalan kanssa. Projektin avulla tehtiin säävarmoiksi valtaosa haja-asutusalueen keskijänniteilmajohtoista. Tämä on parantanut merkittävästi haja-asutusalueiden sähkön laatua, vähentänyt säistä johtuvia vikoja ja pienentänyt viankorjaus- ja ylläpitokustannuksia. Sähkötön aika asiakkailla vuonna 2021 oli historiallisen lyhyt.

Sähköverkon investointiohjelma vietiin suunnitelmien mukaisesti läpi. Häviösähkön hankinnan kulut kasvoivat korkeiden sähkön hintojen vuoksi.

Verkkopalveluhintoihin ei tehty muutoksia vuoden 2021 aikana.

Olellaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Uudet säännökset

Energiavirasto antoi vuoden 2021 lopulla uudet määräykset sähköverkon sääntelystä kesken menossa olevan valvontajakson.

Sääntelymuutos heikentää verkkoliiketoiminnan sallittua tuottoa ja sitä kautta yhtiön investointimahdollisuuksia säävarmaan verkkoon. Muutoksessa muutettiin WACC-koron laskentaperiaatetta, joka käytännössä laskee tuottopohjalla laskettavaa sallitun tuoton korkoprosenttia. Erityisen ongelmallista on yksikköhintojen laskeminen tilanteessa, jossa geopolittisen tilanteen vuoksi päivittäin verkostokomponenttien hinnat nousevat voimakkaasti. Toimitusvarmuuskannustimen poisjäänti vähentää lisää yhtiöiden insentivejä uudistaa nykyistä verkkoa säävarmaksi verkoksi.

Yhtiö on tehnyt Energiaviraston päätöksestä valituksen Markkinaoikeuteen yhdessä muiden suomalaisten verkonhaltijoiden kanssa.

Sähkön markkinahinta

Sähkön markkinahinta on pysynyt korkealla, keskimäärin yli kaksinkertaisella tasolla koko alkuvuoden 2022 ajan. Markkinat hinnoittelevat kaasuntoimituksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi erityisesti seuraavan talvikauden hinnat erittäin korkeiksi. Suuret hintavaihtelut lisäävät ns. profiilikustannuksia ja vaikeuttavat hankintahintojen suojaamista johdannaisten avulla.

Vihreän siirtymän aikaistuminen

Energiaturvallisuuden tultua uhatuksi Euroopassa tulevat panostukset vihreään siirtymään nopeutumaan, mikä avaa aktiivisille toimijoille uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia. Konserni uudisti strategioitaan näihin mahdollisuuksiin liittyen vuoden 2021 lopulla, mikä näkyy kuluvana vuonna kasvavina investointeina uusien liiketoimintojen kehittämiseen.

Helmikuussa 2022 Suomessa otettiin käyttöön tiedonvaihdon keskitetty datahub-järjestelmä, johon konsernin mittaus- ja asiakasprosessit kytkettiin suunnitelmien mukaisesti. Datahub mahdollistaa entistä nopeamman mittaus- ja sopimustietojen vaihdon sähkömarkkinaosapuolten kesken ja vähentää merkittävästi aiemmin yhtiökohtaiseen taseselvitykseen tarvittua työtä. Datahub on jatkoa sähkömarkkinoiden kehitykselle, johon kuuluu marraskuussa 2021 siirtyminen käyttämään taseselvityksessä yksitasemallia. Energiaviraston päätöksellä vartitase otetaan käyttöön toukokuussa 2023. Energian mittauksissa siirrytään 15 minuutin mittausjaksoihin siirtymäaikojen jälkeen.

Taloudellinen asema

Konsernin voimalaitososuuksiin ja verkostoon kohdistuvien investointien taso on seuraavien vuosien aikana huomattava. Verkostoinvestointeja ohjaavat lain asettamat vaatimukset toimitusvarmuuden kehittymiselle, joskin muut toimitusvarmuutta parantavat toimet antavat entistä enemmän vapautta investointitason määrittelyyn.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Ukrainan sota on vaikeuttanut Fennovoima-projektin etenemistä ja lisännyt epävarmuutta siitä, onko projektilla edellytyksiä edetä rakennusluvan saamiseen ja varsinaisen rakennustyön aloittamiseen. Projektiriskien ohella rahoitusriskit ovat kasvaneet. Muuttuneen geopoliittisen tilanteen valossa tulee uudelleenarviotavaksi, onko projekti edelleen Suomen yhteiskunnan kokonaisedun mukainen.

Yhtiön tytäryhtiö Kaakon Energia on sitoutunut projektiin maksetun osakepääoman, tehtyjen rahoitussitoumusten ja osakassopimusten mukaisten hallintomaksujen muodossa. Lisäksi, jos laitos valmistuu, tulevat mukaan teho-osuutta vastaavat mankala-vastuut. Imatran Seudun Sähkö Oy:n osuus sijoituksesta on 31.12.2021 yhteensä 9,2 miljoonaa euroa.

Muuttunut tilanne saattaa tulevaisuudessa johtaa tarpeeseen kirjata kuluksi hankkeeseen tehdyt sijoitukset. Hankkeeseen sijoitetut pääomamäärät ja muut maksut sekä rahoitussitoumukset on kerrottu tilinpäätöksen liitetietojen Vastuiden yhteydessä.

Ukrainan sodalla on välillisiä vaikutuksia konsernin toimintaympäristöön. Epävarmuus kaasun toimituksista tulevina talvikausina on nostanut sähkön termiinihintoja ja luonut epävarmuutta sähkömarkkinoille. Tämä vaikeuttaa sähkön hankinnan markkinariskien hallintaa ja saattaa heijastua myös asiakashintoihin. Tilanteeseen on varauduttu riskienhallintamenetelmiä ja hinnoittelumalleja kehittämällä.

Sota on myös pidentänyt verkonrakennus- ja mittauskomponenttien toimitusaikoja, nostanut tarvikkeiden hintoja ja vaikeuttanut kiinteähintaisten tarjousten saamista. Tämä kehitys heikentää verkostoinvestointien kannattavuutta ja voi lykätä verkostoinvestointeja.

Konserni on nostanut valmiuttaan kriisin edetessä mm. varautumalla kyberuhkiin, päivittämällä varautumissuunnitelmiaan ja lisäämällä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Konsernin liiketoiminnot altistuvat mm. markkina-, rahoitus- ja vahinkoriskeille sekä energiapolitiikan yllättävistä muutoksista aiheutuville riskeille. Liiketoiminta on alttiina edelleen myös koronapandemian aiheutuville riskeille. Ukrainan sota on tuonut entisten riskien rinnalle huoltovarmuuteen ja energiaturvallisuuteen liittyvät riskit.

Sähkön tuotanto-osuuksien omistusten kautta voi aiheutua sekä rahoituksellisia että omistuksen arvostukseen liittyviä riskejä. Näistä ylivoimaisesti merkittävimmän muodostaa Fennovoima.

Markkinariskejä hallitaan sähkön myynnin ja tuotannon riskienhallintaperiaatteiden ja -menetelmien avulla. Menetelmät on kuvattu hallituksen hyväksymässä riskikäsikirjassa.

Rahoitusriskien hallitsemiseksi yhtiö käyttää suojausinstrumentteja ja on hajauttanut rahoitukseen liittyviä riskejä hallituksen hyväksymän rahoitusstrategian mukaisesti.

Konsernin kokonaisvaltainen riskikartoitus päivitettiin vuoden 2020 lopulla vastaamaan tämän hetkistä toimintaympäristöä. Lisäksi konsernilla on hallituksen hyväksymä vakuutuspolitiikka, jossa on määritelty vakuuttamisen periaatteet materiaali- ja keskeytysvahinkojen osalta.

Talous ja keskeisimmät yhtiön kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tilinpäätöksen lukuja tulkittaessa ja vertailtaessa edellisvuoteen on otettava huomioon, että alakonsernin omistaman Imatra Elekter AS:n luvut vuodelta 2021 on yhdistelty konsernin tuloslaskelmaan vain 23.7.2021 asti. Taseen luvuissa Elekter AS ei luonnollisestikaan ole enää mukana tilinpäätöshetken tilanteessa.

(Suluissa edellisen vuoden vastaava luku)

Konserni

Konsernin liikevaihto oli 39,4 (45,2) milj. euroa, joka on 12,9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sähkönsiirron liikevaihto kasvoi Suomessa 2,0 milj. euroa (17 %) ja sähkön myynnin liikevaihto vastaavasti 1,3 milj. euroa (11 %). Liikevaihdon pieneneminen konsernitasolla selittyy Viron liiketoimintojen päättymisestä konsernissa heinäkuussa 2021. Liiketoiminnan muissa tuotoissa on esitetty Imatra Elekter AS:n asiakassalkun myynnistä syntynyt myyntitulo, 2,5 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut ovat pienentyneet merkittävästi Puista vapaa sähkölinja- projektin loputtua jo tilikauden alkupuolella.

Konsernin liiketappioksi muodostui 1,3 milj. euroa (liiketappio edellisenä vuonna 2,3 milj. euroa). Merkittävin syy liiketappioon oli Imatra Elekter AS:n myynnistä konsernin näkökulmasta syntynyt myyntitappio, 6,7 miljoonaa euroa. Omistukseen kohdistui vuoden 2021 lopussa konserniliikearvoa 9,2 miljoonaa euroa, joka poistettiin kokonaan tilinpäätöksessä. Tappio on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa. Tilikauden tappio oli 0,9 milj. euroa (tappio edellisenä vuonna 1,5 milj. euroa). Rahoitustuottoihin on kirjautunut tytäryhtiön myymiin pörssiosakkeisiin kohdistuva myyntivoitto, 3,0 miljoonaa euroa. Tilinpäätökseen ei sisälly tuotanto-osuuksiin liittyviä arvostuksen muutoksia.

Toiminnan kannattavuutta kuvaava oman pääoman tuotto prosentti konsernissa oli 0,9 % (-2,5 %) ja vakavaraisuutta kuvaava omavaraisuusaste 68,6% (53,3 %), kun konsernin taseessa olevat liittymismaksuvelat luetaan konsernin omaan pääomaan.

Emoyhtiö

Emoyhtiön liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 11,5 prosenttia, 14,7 milj. euroon (13,2 milj. euroa).

Emoyhtiön liiketappioksi muodostui -4,5 (-5,6) milj. euroa. Liiketappioprosentti asetui tasolle -30,9, kun se vuonna 2020 oli -42,2%. Negatiivinen liiketappio johtuu pääosin sähkön myynnin huonosta katteesta, joka syntyi valtaosaltaan marras – joulukuussa poikkeuksellisen korkeiden sähkön markkinahintojen ja samaan aikaan sattuneiden kovien pakkasten kanssa.

Oman pääoman tuotto prosentti oli emoyhtiössä -41,2 (-44,2) %. Yhtiön vakavaraisuutta kuvaava omavaraisuusaste nousi tasolle 26,7(19,5) %.

Taseeseen kirjattujen liittymismaksujen muutos oli 0,1 (0,3) milj. euroa. Konsernin investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat yhteensä noin 2,9 (4,9) milj. euroa. Sähköverkoston osuus investoinneista oli 2,6 (3,4) milj. euroa.

Yhtiön taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut esitetään keskitetysti sivulla 6.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä koko konsernissa oli 44 (93) henkilöä.). Tilikauden palkat ja palkkiot olivat koko konsernissa 2,8 (3,6) milj. euroa. Emoyhtiön vastaavat luvut olivat 1,1 (1,2) milj. euroa.

Ympäristöasiat

Ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi konsernissa toimitaan yrityksen laatu järjestelmän mukaisesti.

Yhtiön osakkeet

Yhtiöllä on 3 479 552 osaketta, joiden nimellisarvo on 0,50 euroa. A-osakkeita on 2 534 016 kpl ja S-osakkeita 945 536 kpl. A-sarjan osakkeilla on 1 ääni/osake ja S-sarjan osakkeilla 20 ääntä/osake.

Rakenne- ja rahoitusjärjestelyt

Hallituksella on voimassa seuraavanlainen osakeantivaltuutus (annettu yhtiökokouksessa 8.5.2018).

Hallitus on antivaltuutuksen nojalla valtuutettu päättämään yhdessä tai useammassa erässä uusien osakkeiden antamisesta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta (osakeanti). Annettavien uusien osakkeiden ja omien luovutettavien osakkeiden lukumäärä ei kuitenkaan saa yhteensä olla enempää kuin 500 000 A-sarjan osaketta ja 250 000 S-sarjan osaketta. Osakkeiden lukumäärä yhteensä 750 000 osaketta on noin 25 % yhtiön kaikista antivaltuutuksen antamishetkellä ulkona olleista osakkeista.

Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille heidän osakeomistuksiansa suhteessa tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten Imatran Seudun Sähkökonsernin strategisten kehitysmahdollisuuksien kannalta tärkeiden yhteistyöhankkeiden toteuttaminen energia- ja/tai verkkoliiketoiminta-alueilla, muut Imatran Seudun Sähkö Oy:n liiketoimintaan kuuluvat järjestelyt tai rahoituksellisen vaihtoehdon tarjoaminen merkittäville investoinneille, mukaan lukien mahdolliset yrityshankinnat.

Hallitus valtuutetaan päättämään uusien osakkeiden merkintähinnasta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovutushinnasta sekä niiden määrittelyperusteista.

Lisäksi hallitus voi päättää, että uudet osakkeet voidaan antaa myös apporttiamaisuutta vastaan tai muutoin tietyin ehdoin.

Hallitus päättää myös kaikista muista uusien osakkeiden antamiseen ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamiseen liittyvistä seikoista.

Valtuutus on voimassa 8.5.2023 saakka. Hallitus ei ole käyttänyt tätä valtuutusta 31.12.2021 mennessä.

Lähipiirilainat ja -vastuut

Yhtiön hallituksen tai johtoryhmän jäsenillä tai heidän lähipiiriinsä kuuluvilla henkilöillä tai yhteisöillä ei ole olennaisia liikesuhteita yhtiön kanssa. Yhtiön lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ole myönnetty lainoja eikä heidän puolestaan ole annettu takauksia tai muita vakuuksia. Lähipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia. Johdon työsuhde-etuudet ovat vertailukauden tasolla.

Hallituksen esitys osingonjako tilikaudelta 1.1.–31.12.2021

Hallitus esittää, että yhtiön jakokelpoisista varoista jaetaan osinkoa 0,25 euroa ulkona olevalta osakkeelta. Hallitus arvioi, että esitetty osingonjako ei vaaranna yhtiön maksuvalmiutta.

Imatran Seudun Sähkö Oy
0159029-2

Omat osakkeet

Emoyhtiöllä on 31.12.2021 omia osakkeitaan seuraavasti:

Määrä	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
kpl	%	%
465 758	13,39	0,38

Lisäksi emoyhtiön 100%:sti omistama tytäryhtiö Imatra FNW oy omistaa emoyhtiön osakkeita yhteensä 558 672 kpl.

Yhtiön taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut

Konserni

	2021	2020	2019
Liikevaihto (Meur)	39,4	45,2	51,7
Liikevoitto (Meur)	-1,3	-2,3	0,9
Liikevoitto %:ia liikevaihdosta	-3,2	-5,0	1,8
Oman pääoman tuotto-%	0,9	-2,5	0,8
Omavaraisuusaste (%) sis. liittymismaksut	68,6	53,3 %	55,5 %

Emo

	2021	2020	2019
Liikevaihto (Meur)	14,7	13,2	11,4
Liikevoitto (Meur)	-4,5	-5,6	-1,5
Liikevoitto %:ia liikevaihdosta	-30,9	-42,2	-13,2
Oman pääoman tuotto-%	-41,2	-44,2	-14,3
Omavaraisuusaste (%)	26,7	19,5	22,3

Hallintoneuvosto

Puheenjohtaja

Tommi Saarelainen, apteekkari FaT,

Varapuheenjohtaja

Paaavo Ojalainen, MMM, agronomi, jäsen 18.5.21 asti

Pekka Kärkäs, maanviljelijä, vpj 18.5.21 alkaen

Jäsenet

Carita Gummerus, tietoturvapääällikkö

Eero Jäppinen, tutkija, tekniikan tohtori

Ossi Korhonen, FM

Vesa Kurronen, työtekniikko

Antero Lattu, "kaupunkikehityslautakunnan pj

Jari Leppänen, toimialajohtaja

Sanna Markkanen, yrittäjä

Katja Martikainen, luokanopettaja

Pia Mikkonen, fysioterapeutti

Jussi Ojalainen, DI, jäsen 18.5.21 alkaen

Lilli Paul, FM

Tapio Saarelainen, dosentti

Tapio Suojapelto, eläkeläinen

Timo Veijalainen, maanviljelijä

Petri Välimäki, kehityspääällikkö

Hallitus

Puheenjohtaja

Visa Välimäki, insinööri

Varapuheenjohtaja

Onni Hietalahti, asianajaja

Jäsenet

Kari Koivuranta, MBA, insinööri

Saku Miikki, markkinointi- ja myyntipääällikkö

Jukka-Pekka Pekonen, KM luokanopettaja

Toimitusjohtaja

Ari Saukkonen, FM

Tilintarkastajat

Mia Svensk, KHT

Saija Laurila HT

Varatilintarkastajat

Pauliina Koivisto, HT

Katri Lehtikangas, KHT